

NOTTARA

S-au împlinit trei decenii de cînd arta dramatică, învățămîntul teatral și admiratorii ilustrului actor au încercat un mare doliu : a murit Constantin I. Nottara, decanul scenei românești, maestrul măștrilor, tragegianul de rasă, profesorul de conservator și regizorul, dascălul unei serii întregi de viitori slujitori ai Thaliei.

Aproape unanimitatea actorilor bucureșteni au trecut pe sub mîna lui, au învățat de la el să descifreze și să interpreteze un text, să-l rostească simțit și cu o perfectă dicțiune, să cultive armonia gesturilor și a atitudinilor, să fie punctuali la repetiție și la spectacol.

Nottara a fost un titan.

A interpretat sute și sute de roluri, de zece ori mai multe roluri decît egalii săi din străinătate : pe vremea lui, o piesă se juca de cîteva ori, ca să se pună a doua zi în repetiție, alta, la infinit.

Premieră peste premieră, al căror prim personaj era suflorul. Inteligența, memoria și puterea de improvizare a comedianului erau puse mereu la încercare. Muncă de Sisif. Cîtă dreptate avea Alexandru Macedonski cînd îmi spunea :

— La noi, dragă poete, gloria e ca o stîncă pe care o ridici în fiecare dimineață pe umeri și seara o lași jos, și a doua zi iar o ridici !...

Vremuri eroice, vremuri de privațiuni materiale și descurajări, muncă încordată pe mai multe fronturi, întru expedierea unui cotidian, neîndurat.

Actor-prim al Teatrului Național, jucînd în vacanță prin grădinile de vară, colindînd țara în turnee, director de scenă, profesor la conservator, Nottara a fost și a rămas un neîntrecut exemplu de pasiune și devotament în slujba artei dramatice, a perfectului cetățean muncitor, politicos și simplu, fără nici o ostentație de om respectat, iubit și admirat. A fost sărac toată viața.

Cînd am venit, în 1920 întia oară, la direcția teatrelor, l-am găsit pe Nottara — ca și pe Paul Gusty — înglodat în datorii. Paul Gusty mai încropea cîte ceva cu traducerile și localizările, dar nu atît ca să-și susțină, fără griji, familia.

Nottara a locuit cîteva decenii pe fosta stradă Regală, urcînd de cîteva ori pe zi, pînă la bătrînețe, cele cîteva etaje ale imobilului, spre un apartament modest, interiorul clasic al corifeului teatral : mobile vechi, fotografii îngălbenite, busturi de ipsos, coroane de foi de laur, cu panglicile decolorate.

A avut un fiu, pe care l-a adorat, muzicianul, violonist și compozitor de mult talent, Constantin, a cărui văduvă păstrează și astăzi, cu venerație, amintirea părintelui și a fiului, în Muzeul „Nottara” din bulevardul Dacia.

În cîte mii și mii de seri n-a apărut neîntrecutul actor în fața publicului bucureștean și provincial, trecînd de la Edipos la prefectul din **Scrisoarea pierdută**, de la Hamlet și Regele Lear la Horățiu din **Fîntina Blanduziei**, de la Wurm din **Intrigă și amor** a lui Schiller, pînă la Don Salluste din **Ruy Blas** și pînă la eroii naționali ai pieselor lui Delavrancea.

O gamă bogată și atît de variată cum nu știu s-o fi posedat mulți actori din Soare-Apune. Acolo, oamenii scenei n-aveau nevoie să facă atîtea sforțări ca să se mențină în atenția publicului.

Afluența acestui public le înlesnește apariția într-un rol sau două pe an, apariții care ajung reputației lor pe toată viața. Cine și-ar fi închipuit, acum cîteva zeci de ani, că vom putea juca și noi aceeași piesă de cîteva sute de ori și că actorul nu va fi nevoit să îmbrace atîtea și atîtea costume și peruci cîte a purtat C. I. Nottara în trudită lui viață glorioasă !

Evocarea maestrului scenei românești, a omului de-o mare distincție care a fost C. I. Nottara, aduce cu ea și evocarea unor vremuri nu prea depărtate, cînd soarta muncitorului manual sau intelectual era destul de tristă și fără nici o perspectivă.

Astăzi, Nottara e în plină apoteoză.

Un important teatru al Capitalei îi poartă numele ; numele său e pe toate buzele, ziarele, revistele pomenesc mereu de el. Scumpul maestru dispărut e mai viu în inimile noastre decît oricînd. Mai mult decît oricare altul, el ilustrează adagiul că „actorul e o prescurtare și în același timp o prelungire a vremii”.

Victor Eftimiu